Чурапчыга күн тахсар !

САҤА ОЛОХ

Чурапчы улууһун хаһыата

2012 сыл
Кулун тутар
22
күнэ
ЧЭППИЭР
№ 39
(10472)

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЬЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Сонуннар

ҮӨРЭХ ҮЛЭҺИТТЭРЭ КҮРЭХТЭҺЭЛЛЭР

Кулун тутар 1 күнүгэр Чурапчытааҕы республиканскай физкультура уонна спорт институтун базатыгар улуус үөрэҕин үлэһиттэрин спартакиадата улуустааҕы үөрэх управлениета (начальник К.К.Чичигинаров) уонна үөрэх үлэһиттэрин биир идэлээх союзтарын комитета (председатель Е.И.Давыдов) тэрээһиннэринэн буолан ааста. Биэс территориальнай методическай холбоһуктар кыайыылаахтара, ону таһынан Чурапчы улууһун орто, үрдүк үөрэх кыһаларын үлэһиттэрэ барыта холбоон 6 хамаанда күөн көрүстүлэр.

Эр дьоҥҥо волейболга Чурапчы иһинээҕи оскуолалар холбоһуктаах хамаандата бастаата, бу хамаандаҕа улуус кэккэлээх оонньооччулара Альберт Федоров, Илья Сергеев, Александр Лукин, Николай Романов, Александр Оконешников, ону таһынан ветеран оонньооччулар Антон Сергеев, Тимофей Назаров табыллан оонньоотулар. Иккис миэстэҕэ соҕуруу сытар нэһилиэктэр оскуолаларын холбоһуктаах хамаандата, үһүс миэстэҕэ арҕаа сытар нэһилиэктэр оскуолаларын хамаандата тахсыста. Хамаандаҕа Петр Попов, Василий Андросов, Василий Пахомов кыайыыга дьулуурдарын көрдөрдүлэр.

Дьахталларга Чурапчы улууһун орто, үрдүк үөрэх кыһаларын хамаандата Вилюяна Кычкина, Женя Федорова, Александра Корякина, Галина Собакина, Татьяна Решетникова, Сахая Васильева састааннаах эрэллээхтик бастаата. Иккис миэстэҕэ Чурапчы иһинээҕи оскуолалар холбоһуктаах хамаандатын оонньооччулара Оксана Терентьева, Матрена Филиппова, Елена Чичигинарова, Ульяна Максимова, Елена Парфенова таһаарыылаахтык оонньоотулар. Улуус тыгааһыннаахүһүс миэстэни былдьаһар киирсиилээх оонньууга арҕаа энэр нэһилиэктэр оскуолаларын хамаандата оонньооччулара Сахаана Тарабукина, Дария Оконешникова, Надежда Уарова, Дария Сивцева табыллан оонньоотулар.

Остуол тенниһигэр 1-кы миэстэҕэ Чурапчы улууһун орто, үрдүкүөрэх кыһаларын хамаандата, иккис миэстэҕэ арҕаа энэр нэһилиэктэр оскуолаларын холбоһуктаах хамаандата, үһүс миэстэҕэ соҕуруу сытар нэһилиэктэр холбоһуктаах хамаандалара тахсыстылар. Ракеткаларынан Василий Шадрин (Чурапчы), Василий Лукин (колледж), Анастасия Шеломова (Бахсы) кыһыл көмүс мэтээл хаһаайыннара буоллулар. Иккис миэстэҕэ Руслан Посельский (лицей), Анатолий Федоров (Мугудай), Анна Григорьева (Хайахсыт) тахсыстылар. Боруонса мэтээли Валентин Матвеев (Одьулуун), Семен Васильев (Хайахсыт), Чэмэлинэ Ксенофонтова (лицей) ылыталар.

Дуобакка бастакы – Чурапчы улууһун орто, үрдүк үөрэх кыһаларын хамаандата, иккис – илин энэр сытар нэһилиэктэр оскуолаларын хамаандата, үһүс миэстэҕэ – Чурапчы иһинээҕи оскуолалар холбоһуктаах хамаандата тахсыстылар. Чемпион үрдүк аатын дуоскаларынан ылдылар: Степан Данилов (ЧГФКСИ), Петр Калачев (Чурапчы), Ирина Платонова,үрүҥ көмүс мэтээл хаһаайыннара: Николай Кычкин, Егор Абрамов, Надежда Попова (Одьулуун), үһүс бочуоттаах миэстэҕэ тахсыстылар: Андрей Карпов (Одьулуун), Иван Попов (Одьулуун), Анна Иванова (Дириҥ).

Саахымакка бастакы миэстэҕэ – илин энэр сытар нэһилиэктэр оскуолаларын хамаандата, иккис миэстэҕэ соҕуруу сытар нэһилиэктэр холбоһуктаах хамаандата буоллулар. Чемпион үрдүк аатын дуоскаларынан ыллылар: Гаврил Аммосов (Хатылы), Николай Смирников (Кытаанах), Агафья Михайлова (Чакыр), иккис миэстэҕэ Сардана Корякина (Сылан), Иннокентий Филиппов (Дириҥ), Туяра Попова (Мырыла), үһүс миэстэҕэ Павел Васильев (Чакыр), Александр Пестерев (МУПК), Сахаяна Федорова (колледж) тиийдилэр.

Мас тардыһыытыгар 70 кг дылы 1м-Радомир Барашков (Арыылаах), 2 м – Игнат Владимиров (Бахсы), 3 м – Александр Оконешников (Чурапчы), 80-тан үөһэ 1м – Василий Каратаев (институт), 2 м – Николай Калачев (Чурапчы), 3м – Максим Дарданча (Арыылаах) буоллулар. Дьахталларга 50 кг дылы күрэх ыытылынна, 1м Алеся Андросова (Төлөй), 2м Лариса Борисова (соҕуруу энэр), 3м Туяра Барашкова (Чурапчы). Хамаандалаан түмүккэ 1м – арҕаа энэр нэһилиэктэр оскуолаларын холбоһуктаах хамаандата, 2 м Чурапчы иһинээҕи оскуолалар холбоһуктаах хамаандата, 3 м Чурапчы улууһун орто, үрдүк үөрэх кыһаларын хамаандата.

Маны таһынан гиирэ анналытытар күрэхтэһии ыытылынна. Дьахталларга (68 кг) 1м Марианна Семенова түөртэ анньан бастакы миэстэни ылла. Эр дьоҥҥо 63 кг дылы 1м Игнат Владимиров (14) бастаата. 63-тэн үөһээ Анатолий Филиппов (25) бастакы миэстэ, Семен Попов (20) иккис миэстэ, Владислав Поксеев (15)үһүс миэстэ буоллулар.

Уопсай түмүккэ сэттэ көрүҥ түмүгүнэн Чурапчы улууһун орто, үрдүк үөрэх кыһаларын хамаандата бастаата. Иккис миэстэҕэ арҕаа энэр нэһилиэктэр оскуолаларын холбоһуктаах хамаандата,үһүс миэстэҕэ соҕуруу сытар үһүс хоту сытар нэһилиэктэр холбоһуктаах хамаандата буоллулар.

Бу күрэхтэһии түмүгүнэн таллыллыбыт хамаанда бу ый бүтүүтэ Чурапчы улууһун аатын көмүскүү илин энэр сытар улуустар үөрэҕин үлэһиттэрин спартакиадатыгар күрэхтэһэ барыахтара.

Светлана СИВЦЕВА.

УМНУЛЛУБАТ ТҮГЭН

Быйыл республикабытыгар Норуоттар доҕордоһууларын уонна сомоҕолоһууларын сыла биллэриллибитинэн үгүс тэрээһин ыытыллар. Ол тэрээһиннэн ааспыт ый бүтэһигэр Ньурба куоратыгар норуоттар икки ардыларынааҕы "Хотугу кустук" диэн фестиваль буолан ааста. Ол ыраах айаннаах дойдуга биһиги оскуолаттан "Айгыл" фольклорнай бөлөх уонна "Оһуор" үҥкүү ансамбла кыттыыны ылыыбыт. Олус тыгааһыннаах киирсиини кытта эппиэтинэс-хаамматынан билэн, ситиһиилэнэн үөрэн кэтэн кэллибит.

Улахан түһүлгэҕэ республикабыт уон улууһуттан 80 коллектив кытынна. Биһиги улуусчут чааһын 8 коллектив баран көмүскээн, аататтыбыт. Ол курдук Алаҕартан "Алаҕархаана", Сылантан "Смайл", Бахсыттан, Чурапчы 2-с №-дээх орто оскуолатыттан "Оһуор" ор үҥкүү ансамбллара, Хадаарттан Нади Титова, Сылантан "Алиса" образцовай вокальнай ансамбль солистката Женя Вазанева уонна Айта Пудова (сал. М.Д.Готовцева) кыын күрэстэстилэр.

Конкурсу "Хотугу кустук" фестиваль директора Александра Борисова, Болгарияттан кэлбит Дмитрь Тодоров, Москваттан Анна Зубарева, фотограф Луис Фернандо Медина Салазар иилээн-саҕалаан ыыттылар.

Мин саныахпар, оҕолор бары даҕаны тэҥ бэйиһылаахтар, бэлэмнээхтэр. Онтон саамай чулуулара кыайыылаахтарынан таҕыстылар. Гран-приыы Ньурба Күндээдэтиттэн сылдьар "Кэскил" ор үҥкүү образцовай ансамбла ылла. Биһиги оскуолаттан кыттыбыт фольклор бөлөҕө "За высокое творчество и исполнительское мастерство" диэн анал ааты ылыыбыт, "Оһуор" үҥкүү ансамбла фестиваль анал бириэмийэтигэр тииста. Оскуолабыт 9-с кылааһын уолаттара аныгы үҥкүүлэринэн кытынныылар, конкурс бывыһыгар үҥкүүлээн дьон-сэргэ болҕомтотун тартылар. Биһиги "Айгыл" фольклорнай бөлөхпүт выпускнига, музыкальнай колледж устудьуона Артур Семенов бииргэ үөрэнэр уолунаан Айсен Аммосовтыын "Кэриэчүүлэр биһиэхэбыыччэ" анал бириэмийэ ыллылар.

Бу фестиваль биһиэхэ үгүс ойдобуллу, долгутуу бэлэхтээтэ. Түгэнинэн туһанан, ыраах айаҥҥа бараргытыгар күүс-көмө буолбут дьоммутугар: оскуола салалтатыгар, төрөппүттэрбитигэр улахан махталбытын тиэрдэбит.

**Инна МАТВЕЕВА, «Дайыы» пресс-киин,
Чурапчы 2-с №-дээх оскуолата.**

Үбүлүөйдээх биир дойдулаахтарбыт

ҮТҮӨ ҮЛЭҺИТ ҮРДҮК ААТЫГАР

Кулун тутар 17 күнүгэр улуус дьаһалтатын мунньахтыыр саалатыгар ССРС Государственнай бириэмийэтин лауреата, "Үлэ Албан аата" II-с III-с степеннээх орденнарын кавалердара, Саха Республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Төлөй нэһилиэгин, Чурапчы улууһун Бочуоттаах гражданина Михаил Семенович Толстоухов 80 сааһыгар уонна кэргэнинниин Анна Иннокентьевналыын ыал буолан олорбуттара 55 сыла туолуутугар аналлаах үөрүүлээх дьаһал буолла. Үөрүүлээх күнү улуус баһылыга С. И. Яковлев киирии тылынан аста, салайан ыытта. Саха Республикатын Тыатын хаһаайыстыбатын министрин солбуйааччы Н. С. Афанасьев, ЯНИИСХ директорын солбуйааччы, тыа хаһаайыстыбатын наукатын доктора Р. В. Иванов, нэһилиэк баһылыктара, тэрилтэ салайааччылара, ыҥырыылаахтар кыттыыны ыллылар.

М.Толстоухов, К. Пермяков.

Аатырбыт сылгыһыкка анаммыт дьоро күн бастакы аҥарыгар улуус сылгыһыттарыгар аналлаах төгүрүк остуол ыытылынна. Улууска быйылгы сыллааахха 13285 сылгы, ол иһиттэн 10497 биэ иитиллэн турар. Ити иһиттэн баайынай хаһаайыстыбаларга 6252 (4517 биэ), нэһилиэннэрэ 4168 (2695 биэ), кооперативтарга 4742 (2707 биэ) баар. Ааспыт сылы кытары тэҥнээтэххэ уопсай ахсаан 198 төбөнөн улаатта, биэ ахсаана 1234 төбөнөн эбилиннэ. Улууска сылгыһыт ахсаана-220 киһи.

Н. С. Афанасьев бэйэтин этиитигэр Саха Республикатыгар сылгыны иитии туһунан сокуон 1998 сыллаахха ылыллыбытын, 2003 сыллаахха саҥардыллыбытын, билигин ээнэ уларытыы киллэриллээри сылдьарын бэлиэтээтэ. Сылгыһыттар этиилэрэ, баҕалара ити уларытыыга учуоттаныахтааҕын этэ. Саҥа, эдэр кэлуөнэ сылгыһыттар үлэлээн эрэллэринэн кырдьаҕастар уопуттарын туһаналларыгар, сүбэлээллэригэр ыҥырда. Тыа хаһаайыстыбатын сайынарыы боломуочуйалара улуустарга бэриллибитэ сылгыһыттарга табыгастааҕын бэлиэтээтэ.

Р. В. Иванов сылгыны иитиигэ научнай төрүккэ олоҕуруу наадатын этэ. Институт суруйбут сылгыга аналлаах хас да брошюраларын туһаналларыгар анаан бэлэхтээтэ.М. С. Толстоухов сылгыга үлэлээбит баай уопутун кинигэ таһааран туһанарга этии киллэрдэ. Биригээдэҕэ көрүүгэ, араарар иитиигэ киирэргэ, сиэри кытары үлэҕэ, ыһыаны хайа кэмҥэ ыытарга сүбэлэри биэрдэ.

Кэпсэтиигэ кыттыбыт П. И. Старостин, В. Д. Макаров, Н. Н. Ефремов, В. В. Сивцев, Н. С. Константинов сылгы иитиитигэр үлэлэрин билиһиннэрдилэр, тирээн турар соруктарга тохтоотулар. Чурапчы орто оскуолатын 6-с кылааһын үөрэнээччитэ Миша Бушков "Саха сылгытын былыргыта, билиҥҥитэ" дакылаата улахан сэҥээриини ылла.

Төгүрүк остуол ыытыллаахтара эдбах бэлиурусуу ыйыттылар. Түмүккэ кэпсэтиини киирбит этиилэргэ олоҕуран уураах ылыллыбыта. Итиннэ улахан сылгыны тыыннаахтыы иитиини 98 бы-

Р.Иванов, М. Бушков.

рыһыанга, кулун делоовой тахсыытын 65 бырыһыаныгар тиэрдэргэ, сылга үөрүн саҥардарга 1500 убаһаны иитиигэ хаалларарга быһаарыннылар. Сылгы иитиитин кыайыылаах хаһаайыстыбатыгар М. С. Толстоухов аатынан номинация (грант), 2012 сылга улууска ыытыллар ат сүүрдүүтүгэр М. С. Толстоухов аатынан анал дистанция олохтуур ылыннылар.

Үбүлээрдээри чааһыгар үөрүүлээх чааһын улуусчут киһи туттар, араас таһымнаах улахан дьаһаллары ыытыыга уопуттаах Н. М. Заболоцкая иилээн-саҕалаан ыытта. Алгысчыт В. П. Герасимов эрэдэ тойугу туойан долгуйутта.

Толстоуховтар 1957 сыллааххa холбоһон ыал буолан олорбуттара быйыл 55 сылын туолла. Киһилэр сэттэ оҕону төрөтөн, иитэн, үөрэттэрэн ыал олортообуттара. Билигин кинилэр бэйэлэрэ тус-туспа ыал, ийэ, аҕа буоллулар. Ааналаах Мэхээлэ 19 сиэн, 2 хос сиэн иһирэх эбээтэ, амарах эһээтэ буоллулар.

Улуус баһылыга С. И. Яковлев Саха Республикатын Президенэ Е. А. Борисов ыыппыт эҕэрдэ суругун, кыһыл көмүс чаһыытын, улуус дьаһалтатын, улуус Мунньаҕын грамотатын, бэлэҕин М. С. Толстоуховка туттарда. 30-ча сыл сүөһү көрүүтүгэр үрдүк таһаарыылаахтык үлэлээбит, "Ийэ Албан аат" I-кы, II-с, III-с степеннээх мэтээллэрдээх А. И. Толстоухова "Гражданскай килбиэн" бэлиэтин нагарадаламмытын саалаҕа мустубуттар долгуйан туран тыаһааан көрүстүлэр. Тыа хаһаайыстыбатын министрин солбуйааччы Н. С. Афанасьев Михаил Семеновичка "Саха Республикатын Тыатын хаһаайыстыбатын ветерана" бэлиэни туттарда.

Михаил Семенович, Анна Иннокентьевна олорбут, үөрүүйэ үлэлээбит Мугудай, Төлөй нэһилиэктэрин баһылыктара К. И. Пермяков, Н. И. Аммосов махталларын билэрэн туран эҕэрдэлээтилэр. Михаил Семеновичка Мугудай нэһилиэгин Бочуоттаах гражданина аат иҥэриллибитин туоһулуур дастабыырыанньа туттарылынна. Улуус киинин тэрилтэлэрин салайааччылара, Одьулуун нэһилиэгин баһылыга Л. В. Ефремова үбүлээрдээри бэлиэ күннэринэн эҕэрдэлээтилэр, бэлэхтэрин уунныулар.

Улуус, республика киһи туттар сылгыһыта М. С. Толстоухов 80 сааһыгар, кэргэнинниин А. И. Толстоуховалыын ыал буолан олорбуттара 55 сылыгар анаммыт дьоро күн кыттыылаахтара ытык-мааны кырдьаҕастарга чэгиэн доруобуйаны, уһун олоҕу баҕаран алгыстарын тиэрдэн тарҕастылар.

Алексей СЛЕПЦОВ.

С.А.Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолата бэлиэ даатаны көрсөр

ОСКУОЛА АҺЫЛЛЫЫТА

Чурапчыга оскуола аһыллыытын туруорсуу боппуруоһа өссө эрдэ 19-с үйэ 30-с сылларыттан саҕаламмыта. Улуус 24 нэһилиэгин баһылыктара 1871 с. сэтинньи 16 күнүгэр мунньахтарын быһаарыытынан олоҕуран, Чурапчыга Вознесенскай таҥара дьиэтин иһинэн, Казанныаҕы тыа хаһаайыстыбатын курсун үөрэнэн бүтэрбит Михаил Игнатьевка анаан тутулла турар дьиэни ситэрэн, нэһилиэк айыыттан 25-тии уолу хомуйан, 1872 с. муус устар 4 күнүгэр маҥнайгы оскуоланы аспыттара. Бастакы учууталынан Николай Прокопьевич Припузов үлэлээбитэ, таҥара сокуонун таҥара үлэһитэ Василий Протопопов үөрэппитэ.

1873 с. 6 м усталаах, 3,5 м үрдүктээх, 13 түннүктээх саҥа дьиэни, нэһилиэниэттэн көҥүл өттүнэн хомуллубут 900 солк. үбүнэн, Тэлэй киһитэ Федор Пиянгин салалтатынан, биэс ый иһинэн училищеҕа анаан тутан бүтэрбиттэрэ. (1913 с. алтынньы 6 күнүгэр) 1914 с. икки кылаастаах училище саҥа тутуллубут дьиэҕэ аһыллыбыта. Училище сэбиэдиссэйинэн К.П. Захаров, учууталларынан А.Новгородов анаммыттара. Манна 42 оҕо үөрэммитэ.

Чурапчы оскуолатыгар таһаарыылаахтык үлэлээн дьон-сэргэ ытыктабылын түһэммыт маҥнайгы учууталларынан: П.Х.Старостин, Н.Т.Андреев, Всеволод Студенцов, А.Малькова, В.И.Попов, А.И. Сивцев, Е.Д.Попов, М.Н.Николаева – сахалартан бииир бастакы дьахтар учуутал ода буолаллар.

Оскуола үөрэнээччилэрэ өй-санаа өттүнэн бүһүүлэрыгар-хатыыларыгар Октябрьскай революция, оччотооҕу олох чаҕылхай түгэннэрэ улахан миэстэни ылбыттара. Ол да иһин, оскуола иитиллээччилэриттэн Н.Д.Субуруускай, К.С.Соловьев, Н.В.Дьячковскай, С.Т.Собакин, И.И.Парфенов, Д.Н.Дьячковскай уо. д. а. курдук үгүс ахсааннаах саҥа олох түрүтүөрэрын иһин өйдөрүнэн-санааларынан, дьиҥ дьыалаларынан толору бэриниилээх маҥнайгы коммунистар уонна комсомолецтар үүммүттэрэ.

1925 сыллаахха САССР үөрэхтээһинигэ уонна доруобуйа харыстабылын наркома А.Ф.Боягов бириэһиэнэ Чурапчы 1-кы сүһүөхтээх советскай оскуолатыгар С.А.Новгородов аата иҥэриллибитэ.

1928 с. Чурапчы оскуолата II концентр оскуолата диэн ааттаммыта.

1929-30 сс. оскуола комсомолецтара оройуоҥҥа болмуочунайдыы үлэлээн элбэх көмөнү оҥорбуттара. 158 хаһаайыстыбалаах 18 колхоһу тэрийбиттэрэ. Бу кэмҥэ үөрэммит оҕолортон Г. П. Башарин - историческай наука доктора, профессор, Е.И.Коркина - филологическай наука доктора, Д.Д.Красильников физико-математическай наука кандидата, Г.Г. Макаров-историческай наука кандидата, суруйааччы Г. И. Макаров-Дьуон Дьаҥылы, РСФСР уонна Саха АССР үтүөлээх артыыһа В. А. Саввин, үтүөлээх учууталлар: А. Ф. Сидоров, П. М. Васильев, Н. С. Соловьев, үтүөлээх бырааһ- Д.Т.Брыскаев, Саха сирин бастакы летчиктара: И.С. Эверстов, П. Романов колхознай-советскай тутуу ветераннара: В. Е. Шестаков I, Г. П. Собакин, В. П. Харитонов, Д. Т. Карсавнаев, И.Т.Пономарев, А. И. Сивцева, С. И. Неустроев буола үүнэн тахсыбыттара.

ИННИКИ КЭСКИЛБИТ ТУҺУГАР

С. А. Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолата муус устар 4 күнүгэр төрүттэммитэ 140 сылын туолар. Улуус бииир саамай улахан үөрэҕин кыһатын 2002 с. СР үөрэҕириитин туйгуна, РФ уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитэ, СР үөрэҕириитин үтүөлээх үлэһитэ Тамара Васильевна Павлова салайар. Кинини кытта кэпсэтэ, оскуола үлэтин-хамнаһын билиэстибит.

- Кэнники сылларга оскуолаҕытыгар туох уларыйыы таҕыста?

- 2009 с. оскуолаҕа 1-4 кылаастар аһыллыбыттара. 2011с. Чурапчы улууһун муниципальнай тэрилтэтин баһылыга С.И. Яковлев дьаһалынан, алын сүһүөх оскуолата холбоммута. 2011-2012 үөрэх дьылыгар бастакы кылааска 135 үөрэнээччи ылыллан, 42 кылаас комплектаах 902 оҕо үөрэнэр, үөрэх 2 сменанан барар. Билигин оскуолаҕа 110 педагог, олор истэригэр 23 СР үөрэҕириитин туйгуна, 5 РФ уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитэ, 3 "Учууталлар учууталлара", 18 үрдүк категориялаах, 42 бастакы категориялаах учуутал үлэлиир. Оскуолабыт ФГУеС апробациялааһыныгар, профильнай уонна дуальнай үөрэхтээһинин олоххо киллэриигэ федеральнай экспериментальнай площадка быһыытынан үлэлиир. 2009 с. оскуола бэйэтин региону гар инники күөҥҥэ сылдьар уонна регион уопсай социальнай-экономическай сайдыытыгар өҥөлөөх Россия сүрүн үөрэҕин тэрилтэлэрин национальнай реестригэр киллэриллибитэ. Эмиэ бу сыл оскуола С.Н.Донской - II аатынан ИПКРО ресурснай киинин статуһун ылан, салгыы 2011 с. "Создание условий для распространения модели ГОУ в образовании" диэн проблемаҕа ИРО и ПК стажировочнай площадката буоларын ситиспитэ. Эмиэ бу сылтан "Формирование экономической грамотности" - одно из направлений успешной социализации" диэн саҥа эксперимент үлэтин саҕалаата. Онон оскуола "Развитие ОУ с политехнической направленностью" диэн республикатааҕы бииргэ үлэлээһин ситимигэр киирэн үлэлии сылдьар.

- Үөрэтэр үлэҕит туһунан туту этиэххит этэй?

- Аныгы ирдэбилгэ сөп түбэһиннэрэн, үөрэтэр-иитэр үлэ бииир сүрүн хайысхата барар. Үс сүрүн хайысханы туһунан үлэлиибит. Үөрэтэр үлэҕэ былыр "Уруок хаачыстыбатын үрдэтии" тиэмэнэн үлэлиибит, экономическай үөрэхтээһин төрүттэрин киллэрбит. Иитэр үлэҕэ гражданскай-патриотическай иитии, социальнай бииргэ үлэлээһин хайысхаларын тутуһабыт.

- Ханнык да тэрилтэҕэ инники күөҥҥэ сылдьар тумус дьон баар буолаллар. Ситиһиилээх учууталларгытын кимнээҕи бэлиэтиэххит этэй?

- Оскуолабыт улуус, республика, Россия таһымнаах үгүс дьаһала, учууталларбыт араас конкурстарга көхтөөхтүк уонна ситиһиилээхтик кытталлар.

А.П. Лукин - "Учитель физической культуры - 2011" - улуустааҕы конкурс, "Россия чулуу учуутала" республикатааҕы конкурс кыайыылааҕа, история учуутала, Россия Президенин Гранын 2006 сыллааҕы хаһаайына, "Россия чулуу учуутала" аат хаһаайына Л.П. Илларионов. "Учитель года - 2011" улуустааҕы конкурс кыайыылааҕа, биология учуутала А.И. Флегонтова - "Учитель года РС (Я) - 2011" республикатааҕы конкурс кыттыылааҕа, "Россия чулуу учуутала" республикатааҕы конкурс кыайыылааҕа, биология, химия, физика, математика эйэр учууталларын Бүтүн Россиятааҕы конкурстарын лауреата (Д.Зимин "Династия" фондата). Эдэр учууталларбыт эмиэ улууска инники күөҥҥэ сылдьаллар: "Молодой педагог - 2011" улуустааҕы конкурска биология учуутала А.А. Спиридонова "Учителя естественных наук" номинацияҕа 1 миэстэни ылбыта, региональнай түһүмэҕэр "Ассоциация молодых педагогов" анал бириэмийэн наҕараадаламмыта, бу конкурска история учуутала О.В. Дьячковская "Учителя гуманитарных наук" номинацияҕа 1 миэстэни ылбыта. Быйылгы ситиһиилэри этэр буоллахха, информатика учуутала А.Н. Собакина "Молодой педагог - 2012" улуустааҕы конкурска "Учителя технических циклов" номинацияҕа 1 миэстэ, кини өттүгэр "Учитель ученических признаний", "Учитель-экспериментатор" номинацияларыы ылбыта. Бу конкурс улуустааҕы түһүмэҕэр алын кылаас учуутала О.Е. Дьячковская "Учителя начальных классов" номинацияҕа 2-с миэстэ, саха тылын учуутала Д. Н. Яковлева улуустааҕы саха тылын учууталларын конкурсугар "Учитель - новатор" номинацияны ылбыта. Бу ситиһии барыта учууталлар педагогическай маастарыстыбалара үрдүгүн туоһулуур.

- Иитэр үлэ хайдах тэриллэрий?

- Иитэр үлэ сүрүн хайысхатынан, үөһэ бэлиэтээбиппит курдук, гражданскай -патриотическай иитии буолар. 2007 сылтан оскуола үөрэтэр-иитэр үлэтэ "С.А. Новгородов олоҕун философията - олоххо дьоҕурдаах киһини иитэр ньыма" диэн быраайыагынан сүрүннэнэр. Оскуола 2010-2011 үөрэх дьылыгар "Мин дойдум – Чурапчы" диэн төрөөбүт улууспут историятын билэллэр, дойду – норуот тыынынар иитэр аналлаах үөрэх программатын оҥорон олоххо киллэрдибит.

- Үөрэнээччилэргит ситиһиилэрин туһунан туту этиэххит этэй?

- Үөрэх чааһыттан сырдатар буоллахха, 11-с кылаас үөрэнээччитэ Наташа Бурнашёва саха литературатыгар республикатааҕы предметной олимпиада призёра; 11-с кылаас үөрэнээччитэ Вася Яковлев "Инникигэ хардыы" НПК кыайыылааҕа; 11-с кылаас үөрэнээччитэ Оля Попова, 7-с кылаас үөрэнээччитэ Саша Попов "Некоммерческое партнёрство политехнических школ" НПК кыайыылаахтара.

Спорт өттүгэр дьоһун ситиһиилэрдээхпит. Ол курдук, 9-с кылаас үөрэнээччитэ Коля Яковлев Хотугу многоборьеҕа республикатааҕы абсолютнай чемпионнаһа, 1-кы миэстэни ылан СР спордун маастарын нуорматын толордо. Остуол тенниһигэр 11-с кылаас үөрэнээччитэ Эрхаан Сивцев ДВФО чемпионатыгар 1-кы миэстэни ылла. Көҥүл тустууга республикатааҕы чемпионатыгар Петя Захаров 1-кы миэстэни ылбыта. Бырааттыы Алёша уонна Алик Романовтар боксаҕа республика чемпионнара, Алёша республика сүүмэрдэммит хамаандатын чилиэнэ. Фитнес- аэробикаҕа педагог В.И.Аммосова оҕолору утумнаахтык дьарыктыыр. Республика чемпионатыгар үөрэнээччилэрэ бастакы миэстэни ылаллар. Сааҕымаҕа (тренер Ю.В.Родионов) республика чемпионатыгар Сеня Куличкин 7-с кылаас үөрэнээччитэ 1-кы миэстэлээх.

- Үлэҕитигэр-хамнаскытыгар туох сонун хайысха баарый?

– Оскуола үлэтин бииир сүрүн хайысхатынан информатизацияны сайыннарыы буолар. 2008 сылтан саҕалаан, оскуола "Үөрэх хаамыытыгар информатизацияны сайыннарыы" диэн анал программанан үлэлээн кэллэ. Медиакабинет тэрилиннэ, ИКТ туһаныыта, информационнай культураны сайыннарыыга араас хайысхалаах үлэ барда.

Оскуолаҕа оҕо доруобуйатын харыстааһыныгар болҕомтолоох үлэ барар. 1996 с. стоматологическай кабинет тэриллэн, күн бүгүнүгэр диэри үлэлиир. Тиис быраасынан А.Н. Оконешников, медсестэрэнэн М.Т. Оконешникова үтүө суобастаахтык үлэлииллэр. Марианна Тимофеевна үлэтин уопутун тарҕатан, 2011 с. республикаҕа "Бастыҥ медицинскай үлэһит" конкурс кыайыылааҕынан буолбута.

- Түмүккэ хаһыат ааҕааччыларыгар анаан туту этиэххит этэй?

- Оскуолабыт араас кэмҥэ үлэлээбит бары үлэһиттэрин, бары үөрэнээччилэрин үөрэммит оскуолаҕытын хаһан даҕаны умнумаҥ, сибээскитин быспаҥ, оскуола төрүттэммитэ 140 сылын көрсө үөрэммит кыһаҕытыгар кэлэн күнду ыалдьыт буолуҥ, оҕо саастаах доҕотторуҥ, үөрэппит учууталларгытын көрсөн, кэпсэтэн-сэһэргэһэн барыаҕ диэн ыҥырабыт. Үлэҕитигэр ситиһиилэри, олоххутугар дьолу-соргуну баҕарабыт!

Кэпсэттэ учуутал С.И. ЕРЕМЕЕВА, РФ Журналистарын сойуһун чилиэнэ.

Мин 1977 сыллаахха СГУ ИФФ саха салаатын бүтэрэн, Е.И.Курашов аатынан Чурапчы орто оскуолатыгар саха тылын уонна литературатын учууталынан ананан кэлбитим. Чурапчыга маҥнай кэлэн үөрэх оройуоннааҕы салаатыгар тиийбитим. Оччолорго УНО начальнигынан Виталий Михайлович Неустроев үлэлии олороро. Кини мин Чурапчы орто оскуолатыгар анаммытым туһунан бириказын этэн туран, бу оскуолаҕа өр сыл үлэлиирбэр баҕарбыта. Виталий Михайлович алгыһынан мин бу оскуолаҕа 35-с сылын үлэлиибин.

1977-1978 үөрэх сылыгар, мин кэлиибэр, Анна Егоровна Гордеева завуһунан үлэлиирэ. Анна Егоровна миигин үөрэ-көтө көрсүбүтэ, оскуола үрдүнэн сорҕотох саха тылын учуутала буоларбын иһитин-нэрбитэ. 4-с "а" кылааһы салайыахтааххын, 4-тэн 10-ка диэри хас кылааһы үөрэтиэххин билиһиннэрбитэ. Директорынан Алексеев Руслан Денисович үлэлиирэ.

ДЬИҤНЭЭХ УЧУУТАЛ БУОЛАРБАР УҺУЙБУТТАРА

Историяҕа "улугуруу" кэмэ диэн ааттыыр кэммэригэр биһиги оскуола улугуран олорон хаалбыппытын өйдөөбөппүн. Национальнай оскуола концепцията киирэн, үлэ күүскэ барбыта. Республикаҕа биллэр үс үөрэх программатын: М.Д.Неустроева "Ураанхай саха оҕото", Е.В.Сивцева, М.А.Борисова, М.К.Матвеева, Г.М.Слепцова "Саха тылын саҥа 5-11 кылаастарга үөрэтии", А.А.Борисова, А.С.Иустинова "История" программатын суруйбуттара. Ону таһынан үөрэх пособиелара суруллубуттара. Учууталларбыт араас таһымнаах конкурстарга улууска да, республикаҕа да инники күөҥҥэ сылдьыбыттара. Чурапчы орто оскуолатыгар үлэлээбит 35 сылбын устата 8 директордыын үлэлээн кэллим.

Бу салайааччыларбыттан ордук В.М.Неустроевы, В.Н.Коркины, Т.В.Павлованы үрдүктүк сыаналыыбын. Ону тэҥэ мин дьиҥнээх учуутал буоларбар тахсарбар көмөлөспүт наставниктарбар Д.П.Кладкинаҕа, Р.С.Макароваҕа, Р.И.Васильеваҕа, А.Е.Гордееваҕа, Н.С.Габышеваҕа уонна да атыттарга, истиҥ дьон оҥостубут коллективпар дириҥ махталбын муҥура суох. Баай историялаах, кэлүөнэттэн кэлүөҥҥэ бэриллэн иһэр үтүө үгэстэрдээх, үлэһит, сайдам-сайаҕас коллективтаах С.А.Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолата, инникитэ кэскиллээх, кини үөрэнээччилэрин, учууталларын ситиһиилэрэ элбээ да өттүгэр аартык аайы иһиллэ турарыгар эрэнэбин.

**Е.В.СИВЦЕВА,
саха тылын уонна литературатын учуутала, РСФСР үөрэҕириитин туйгуна, "Саха-Азия оҕолоро" норуоттар икки ардыларынааҕы фонда стипендиата, СР Учууталларын учууталлара.**

Программа проведения юбилейных дней Чурапчинской средней школы им. С.А.Новгородова:

23 марта 2012 года

Время	Мероприятие	Место проведения
08.30	Регистрация	Центральная рекреация 1 этажа
	Торжественная линейка	Спортзал
	Юбилейные уроки	Кабинеты
	Встреча с учителями	Акт.зал
	Встреча поколений	1953-1972 Айылгы
		1973-1991 Акт.зал
		1992-2011 Спортзал
	Дискуссионная площадка	1965 1971
	Игра по станциям	Кабинеты 3 этажа
	Обед	
	Торжественная часть	«Айылгы»
	Ужин	
20.00	Ностальжи	«Айылгы» КСК ШКМ

24 марта 2012 года

Время	Мероприятие	Место проведения
10.00	Спортивные соревнования	Спортзал школы
	Презентация книги	Акт зал
11.30	Концерт учащихся и учителей	«Айылгы»

И.Е. Федосеев — Доосо аатынан Дириҥ орто агроосколата тэриллибитэ 90 сылыгар

ҮЙЭ ЧИЭППЭРЭ САҤА ХАЙЫСХАНАН

Чурапчы улууһун баһылыга С.И. Яковлев

Чурапчы улууһун депутаттарын Сэбиэтин, дьаһалтатын ааттыттан И.Е.Федосеев - Доосо аатынан Дириҥ орто агроосколата тэриллибитэ 90 сылын туолбутунан итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибин!

Дириҥ орто оскуолата улууска биир кырдьаҕас, бэйэтэ туспа суоллаах-ииистээх оскуола быһыытынан биллэр. Оскуолаҕа араас кэмнэргэ киэҥ билиилээх-көрүүлээх дьоһуннаах учууталлар, оскуола салайааччылара үлэлээн ааспыттара.

Бүгүҥҥү күннээххэ саха биллиилээх суруйааччыта, П.А. Ойуунускай аатынан Государственнай бириэмийэ лауреата И.Е.Федосеев - Доосо аатынан Дириҥ орто агроосколата оҕолору кыра эрдэхтэриттэн наукаҕа сыһыарар, оскуола сылларыттан сиргэ дьиҥ хаһаайыннуу сыһыаннаах буолууларын ситиһэр, сүөһү иитиитигэр, үүнээйини үүннэриигэ уһуйан, ыччаты үлэни иитэр, профориентационнай үлэни толорор сыалын-соругун чиэстээхтик толорон кэлбитин астына, киэн тутта бэлиэтиибит. Инникитин даҕаны оскуола үтүө үгэстэрэ салҕаныахтара, иитэн-үөрэтэн таһаарбыт үөрэнээччилэриттэн улууспут ааттын ааттатар, чулуу дьон үүнэн-сайдан тахсыахтара, оскуола айымньылаах үлэтинэн аата-суола үрдүү туруо диэн эрэнэбит.

И.Е.Федосеев-Доосо аатынан Дириҥ орто агроосколатын директора, Саха Республикатын үөрэҕириитин туйгуна Д.И. Попов

Наука уонна техника сайдыытын эйгэтигэр олоробут. Олох уларыйыыта ону кытта тэҥҥэ хардыылаан иһэр кэмэ, онно сөп түбэһэр үөрэхтэһиин систиэмэтигэр уларыйыылар уонна үлэ усулуобуйата табыстаах булбаргыар балысхан үлэ бүтүн Россия үрдүнэн бара турар. Билиҥҥи оҕо хаачыстыбалаах үөрэхтэһиини ылары барыы кыахтара түһэнар соруктаах хас биирдии иитээччи, үөрэтээччи иннигэр тураллар.

Билиҥҥи агро оскуола эрдэ оҥоһуллубут былааннары кэнэтэн, тупсаран бары рынок эйгэтигэр эппиэттиир үлэ, үөрэх хайысхаларын төрүттэрин үөрэтэр сыллааҕы соруктарынан үөрэнээччини үөрэтэ олорор.

Тыа хаһаайыстыбатын академиятын, институтун, ону сэргэ ХИФУ биолого-географическай факультетын кытта ыкса сибээстээхтик үлэлээһэн кэллэ.

Биһиги дьулуурдаахтык оҕо бары кыаҕынан, сатабылынан сайдарын кыаҕы биэрэргэ кыһанабыт. Онно учууталлар чахчы да туруннан үлэлииллэр, бары олимпиадаларга улууска, региоҥҥа, республикаҕа ситиһиилээхтик кытталлар.

Үөрэнээччи үөрэҕин бүтэрэригэр профильнай үөрэхтээһин күүскэ ыытыллар: суоппар, животновод, тракторист, иистэнньэҥ, столяр, ЭВМ оператора, овощевод идэлэригэр сибидиэтэлистибэлэр бэриллэллэр. Бу идэлэр бары лицензиянан ааһаллар.

Оскуолабыт бүтүн республика үрдүнэн соҕотох инники күөҥҥэ сылдьар агро оскуола буоларыттан киэн туттан үлэлиибит. Ол курдук, агроскуолалар ортолоругар тирэх оскуола буолар статуһун бастакынан ылан олорорбут элбэҕи этэр.

Бу манньык үлүскэн ситиһиигэ тийиэрбитигэр, үгүс былааннары, соруктары толорорбутугар эрдэ үлэлээбит биһиги кэмус буукубанан суруллар ветеран-үлэһиттэрбит өнгөлөрө олус улахан. Кинилэр ааттарын бу оскуола 90 сылынан киэн тутта ааттыыбыт. Уонна кинилэр оҥорбут кылааттара өссө күүстээх сайдыылаах үлэнэн салҕаныа диэн эрэнэбин.

Республика агроосколаларарын Сойуузун ситэриилээх дириэктэрэ Н.С. Жирков

Саха биллиилээх суруйааччыта И.Е. Федосеев - Доосо аатынан Дириҥ орто агро оскуолатын 90 сыллаах үбүлүөйүнэн барыгытын ис сүрэхтэн эҕэрдэлиибин! Дириҥ оскуолата Чурапчы улууһугар, республикаҕа биир биллэр оскуоланан аатырар. Ол биллэн турар манна элбэх сыл тухары үтүө суобастаахтык үлэлээбит учууталлар үтүөлэринэн ситиһиллибитэ. Кинилэр истэригэр ааттыам этэ Романов К.К., Далбаева Т.К., Федосеев С.Е., Старостин П.Г., Сергеев И.И., Евграфова Т.С., Неустроев И.Д., Сысолятин М.Р., Сидоров Е.С. уо.да. үтүө учуутала. 1988 сыллаахха республика Правительствотын 148 дьаһалынан Дириҥ оскуолата республикаҕа бастакынан агро оскуола буолбута. Бу хайысханы тылы мээнэ ылыыллыбатаҕа. Ити кэмҥэ дойдубутугар уларыта тутуу диэн ааттаах болиитикэ ыытылла турара. Педколлектив төрөппүттэри кытта сүбэлэһэн баран оҕону үлэнэн иитиигэ, тыа сиригэр үлэһит дьону бэлэмнээһиҥҥэ, оҕолор саха норуотун төрүт дьарыгын, култууратын кытта ыкса сибээстээх буолалларын ситиһэргэ сүрүн болҕомтону уурууха диэн быһаарбыттара. Бу 24 сыл тухары Дириҥ оскуолата агро хайысханан үлэлээн үгүс ситиһиилэннэ, бааһ ис хоһооноох үлэлээҕинэн аатырда. 2004 сыллаахха Дьокуускайдааҕы государственнай тыа хаһаайыстыбатын академиятын кафедратын профессор Чугунов А.В. салайааччылаах аһыллыбыта. Бүгүн оскуола араас хабааннаах иитэр-үөрэтэр үлэни ыытар. Дириҥнэр холобурдарын батыһан республика 24 улууһугар 54 агро оскуола баар буолла. Бу агро оскуолаларга Дириҥ педколлектива бэйэтин баай уопутуттан куруук үллэстэр.

Оскуола кыһатын бүтэрбит оҕолор Сахабыт сирин үгүс улуустарыгар, норуот хаһаайыстыбатын араас көрүҥнэригэр ситиһиилээхтик үлэлии - хамсыы сылдьаллар. Д.И. Попов дириэктэрдээх Дириҥ агро оскуолатын педагогическай коллектива билиини - сырдыгы тарҕатыыга үлэтэ өссө таһаарыылаах буоллун, оҕолор сатабыллара сайдыннын, билиилэрэ-көрүүлэрэ дириҥээтин!

СР агрооскуолаларын научнай консультана, РФ, СР наукаларын үтүөлээх деятелэ, СР НА вице-президенэ, академик, профессор, суруйааччы, суруналыыс А.В. Чугунов

Инники күөҥҥэ ол вата күөн оскуола. Бу сүдү тыллары Дириҥ агро хайысхалаах оскуолаҕа мин мээнэ туттубатым. Республикаҕа 54 агрооскуола үлэлиир. Олортон инники күөҥҥэ ааттанара 4-5 эрэ буолуо.

Ити мин агрооскуолалары аһыспыт, күн бүгүҥҥэ диэри, үйэ чиэппэрэ бүөбэйдээспит (научнай консультант) учуонай киһи быһыытынан сыанабылым буолар.

Республикаҕа үлэлиир агрооскуолаларга аһыллыахтарыттан түөрт суол сүрүн ирдэбил турбута:

1. Оскуолаҕа үөрэнэр саастаах оҕолору үлэнэн иитии.

2. Саха төрүт дьарыгын (сүөһү, сылгы, таба иитиитин, сир оҥоһуутун, булт идэтин) төрүттэрин үөрэтии.

3. Оскуола бааһыгар оҕолору научнай-чинчийэр үлэҕэ уһуйуу, араас таһымнаах кэмпириэнсийэлэргэ кыттыннарыы.

4. Тыа хаһаайыстыбатын специалиһын бэлэмниир үрдүк уонна орто анал үөрэх оскуолаларыгар, оробуочай идэни баһылааһыҥҥа хайысхалаах үөрэтии, таһайыы.

Бу сүрүн түөрт хайысхалар хас биирдии пууна бэйэтин иһигэр анал киэҥ программанан, үөрэтэр-иитэр методиканан салайтараллар, олус уустук үлэни, билиини ирдииллэр. Кылгастык ырыттахха манньык:

Маҥнайгы пуун - үлэнэн иитии. Билиҥҥи ыччат үксэ сүрэҕэ суох буолла диэн балаҕан аайы кэпсэтии. Тоҕо? Билиҥҥи ыччат астаах, таҥастаах. Оччоҕо туга итэҕэһий? Ситэ иитиллибэт. Ким буруйдааҕый? Төрөппүт. Оҕотун харыстыыр аатыран хотоҥҥо киллэрбэт, ходуһаҕа хаамтарбат. Буруйдаах - оскуола. Оҕону үлэҕэ сатаан уһуйбаттан, омугун остуоруйатын ситэ дириҥэтэ үөрэппэттэн, айылҕа алыбар сыбыы киппэтиттэн;

Иккис пуун - төрөөбүт омугу үйэлэргэ тыын төрүт дьарыгар суолта биэрэн үөрэтии. Ыччат сахалыы саҥарыахтаах, аҕылахтаах. Онуоха сыһыаннаах дьарык тыа сирин оҕоҕо. Итинэн этээри гынабын - тыа сирин үлэтэ-хамнаһа, тыла-өһө саха омук тирэҕэ, кини сир үрдүттэн симэлийбэт төрдө буолар диэн.

Үһүс пуун - научнай үлэ. Оҕо хараҕынан холоон, илиитинэн-атаҕынан тутан чинчийбитэ, үөрэппитэ хаһан да бэйэтигэр үөрүүлээх, ханнык эрэ киэн туттуу холобура буолар, онон үөрэтэр-иитэр уратылаах. Үрдүттэн көрдөххө тэгүрүччү туох барыта үрүҥ-хара, итии-тымныы буолан көстөр.

Төрдүс пуун - тыа сирин идэтигэр уһуйуу.

Дириҥ агрооскуолата. Ити үөһэ ыйыллыбыт түөрт пуун ирдэбиллэргэ эппиэттэһэр үлэлээх саамай маҥнай 1988 сыллаахха аһыллыбыт оскуола. Мин өйдөбүлбэр, агро хайысхалаах буолан ити бэйэлээх, ханна да суох, таас оскуола тутулуннаҕа. Хара маҥнай аһыллыаҕыттан (оччолорго ЯСХИ ректора этим) бу оскуоланы кытта ыкса сибээстээх үлэлээтим.

2004 үөрэх сылыгар оскуолаҕа тыа хаһаайыстыбатын производствотын төрүттэрэ диэн кафедра астыгым. Саргылана Васильевна Тарасова үүнүүр-тэһиинниир. Кафедраҕа өр сыл уопуттаах С.П. Осипова, И.Г. Корякин, Н.Д. Васильев дьиҥ кыһамньылаахтык оҕолору үөрэтэллэр. Кинилэр анал кабинеттара агро үөрэх киэн туттар кылаастара. Махтанабын кинилэргэ!

Дириҥ оскуолата агро хайысханы ылан «сай-сай» диэн инники хардыылыырыгар оскуола дириэктэрэ, атаһым Егор Семенович Сидоров үлэтин олус үрдүктүк сыаналыыбын.

Оскуола атаҕар туруутугар, саҥа хайысханан сайдарыгар, методическай үлэ диринииригар олус үгүс сыратын-сылбатын биэрэ үлэлээбит Т.С. Евграфованы, Л.И. Иванованы, малдьы истиҥник көрсөр, кэпсэтэр ветеран-учууталы, баҕар оскуола «үйэ учуутала» диэн ааттыым, Т.К. Далбаева, М.И. Романова аҕыас үбааспыыр дьонум.

Үйэ чиэппэрэ саҥа хайысханан үлэни саҕалааһын, тэрээһин, чочуйуу кэрдиис кэмин эһиги коллектиип чиэстээхтик ааста. Ол эһиги талааныгытынан, кыһамньыгытынан ситиһилиннэ. Кэнэҕэс да инники күөҥҥэ сылдьыҥ, агрооскуолалар саҥа суруллан эрэр историяларыгар дьоһуннаах миэстэҕитин өссө чиҥэтиҥ!

Хоту көһөрүллүү кыттыылааҕа, педагогическай үлэ ветерана, РСФСР үөрэҕириитин туйгуна М.Н. Протодьяконова

Тапталлаах оскуолам 90 сыллаах үбүлүөйүгүнэн истиҥ эҕэрдэ буолуохтун! Үөрэммит, иитиллибит оскуолабар 40 сылы кыайбатарбын даҕаны Дириҥим барахсаҥҥа харыс да сири халбаҥнаабакка саха тылын уонна литературатын учууталынан үлэлээбитим. Ол курдук, үөрэтэр оҕолорум 4-с кылаастан 10-с кылааска диэри этилэр. Сүрдээх элэккэй оҕолор, тугу эмэ саҥаны киллэрэн үөрэттэххэ олус үөрэллэрэ. Холобур, саха тылыгар кроссворду, таабырыннары, өс хоһоонноору ситэрэн суруйууну сөбүлүүллэрэ. Уруокка учуутал тугу этэрин барытын толорон иһэллэрэ. Онон уруокка улахан күүс-кэмэ буолаллара.

Үөрэтэриккэн эрэ муҥурдаммакка эбии куруһуоктарынан дьарыктыырым. Поэзия куруһуогар хоһоон суруйуута, фольклор куруһуогар-сценка, 192 №-дээх «Кэскил» пост тэрийэн бастыҥ юнкордары бэлэмнээн үлэлээтэрим: Оля Саргыдаева, Саша Протодьяконова, Дуня Сокольникова, Саргы Камалова уо.да. үлэлээбиттэрэ.

Макарова Е.И., Кузьмин Г.А., Далбаева Т.К., Старостин П.Г., Неустроев И.Д., Маркова М.Ф., Сысолятина Л.П., Сысолятин М.Р. курдук үтүө дьону кытта алтыһан үлэлээбиппинэн киэн туттабын.

Оскуолабын 90 сылынан төрдүс выпуск ааттыттан эҕэрдэлиибин, эдэр учууталларга, коллегаларбар үлэҕэ үрдүк ситиһиини, доруобуйаны, дьолу баҕарабын.

Сырдыгынан сыдьаайар оскуолам

Күндү оскуолабыт бу аҕыйах хонугунан 90 сыллаах үөрүүлээх үбүлүөйэ буолаары турар.

Мин билигин оскуолабын бүтэрээри сылдьабын. Иван Егорович Федосеев - Доосо аатынан агрооскуолаҕа үөрэнииим миэхэ туһунан үөрүү. Ол эбэтэр бүтэрэн бараары сылдьар оҕо киһи үөрэммит сылларбын эргиллэн көрөр буоллахха, эргичи кэрэ өйдөбүл хаалар диэн бүк эрэнэбин. Онно оскуола бүтүн олоҕор кэстэллэр: үгэскэ кубулуйбут үгэстэр, кыһамньылаах учууталлар, ситиһиилээх олимпиадалар, научнай-чинчийэр ааҕыылар, кэрэ доҕордоһуулар уо.да. барыта кииралллэр эбит.

Аан бастаан ааттыахпын баҕарабын барыбыт туһугар кыһаллыбыт учууталларбын: Корякин И.П., Дьячковская К.А., Васильева И.К., Борисова А.Г., Васильева И.К., Макарцова И.В., Лукина М.Н. уо.да. үтүө кыһамньыларынан билиигэ - көрүүгэ сыһыарбыттарыттан, кинилэр көмөлөрүнэн быйыл мин манньык ситиһиилээпим: улуустааҕы биология олимпиадатыгар 2-с, химия олимпиадатыгар «Мишень - щитовидная железа» диэн темаҕан 2-с миэстэ, Мэҥэ - Хаҥалас улууһугар Майа сэлиэннэтигэр регинальнай ааҕыыларга ситиһиилээхтик кыттыннным. Онно махталым муҥура суох.

Аны сотору бүтэһик чуораан чугдаарыа, оччоҕо биирга үөрэммит оҕолорбутунаан араас хайысхалаах идэлэри баһылыы барыахпыт. Төһө да тэйиччи буолларбыт сандаара угуйар күндү таас оскуолабытын ахтыахпыт, саныахпыт турдаҕа. Онно эмиэ аан бастаан үөрэммит учууталларбыт куоластара, үтүө сыһыаннара, мөссүөннэрэ бу кэстэн кэлиэхтэрэ.

Үөрэммит оскуолам үүнэ - сайда, кэлэр кэскили кэрэһилээн уруйдана - айхаллана тур.

Айта Игнатьева,
11-с кылаас үөрэнээччитэ.

Балаҕанын хомуйан оҥордо Е.М. ТАРБАХОВ

ЭҺЭРДЭЛИИБИТ!

Ытыктабыл, күндүтүк санныыр киһибитин, Сылаҥ нэһилиэгин олохтооҕун Саха Республикатын тыатын хаһаайыстыбатын утуйбаас үлэһитин **Яков Дмитриевич ФИЛИППОВЫ** үбүлүөйдээх кэрэ - бэлиэ күнүнэн истиҥник эҕэрдэлиибит!

Сааһыҥ сайдыах тыыннаах уруйдуубут, айхаллыыбыт. 55 сааһ сааһаҥ кэрэ олох орто омурҕана, үлэ-хамнас үпүскэ буолар. Дьиэ-кэргэниҥ, аймахтарыҥ үөрүүгүн үллэстэ барыыбытын үөрэ - көтүүгэ сырыт. Чугас дьонноруҥ мүнүрэ суох таптылларынан уһугуттан чэгиэнник - чэбдиктик сылдьаргар алгыс тылларын аныыбыт. Оҕолоруҥ, сиэннэриҥ миэстэлэриҥ санаан сандаарҕын, үтүө уһаатын, дорҕоонун, үйэ - бэйэҕ олору баҕарабыт!

Ийэ кинниҥ Елена Михайловна, Варвара, Николай Друзьяновтар, Екатерина, Прокопий, Прасковья, Егор Дьячковскайдар уонна киниляр оҕолоро.

***

Күндү кыыспыт, балтыбытын, эдьиийбитин милиция туйгунун, Российской Федерация ИДьМ "Сулууспаҕа кылбыанын иһин" мэтээл хаһаайкатын, Россия ИДьМ "Чурапчытааҕы" отделын начальнигын солбуйааччы, силиэстийэ салаатын начальнигын **Ольга Николаевна ФЕДОТОВАНЫ** олоҕуҥ орто омурҕанынан истиҥник эҕэрдэлиибит!

Баҕарабыт сахабыт алгааһыныы ыытаныах дорҕоонун үлээр үрдүк ситиһиилэри, эйиэхэ кытта сырдык, ыраас, кэрэ, бэл эрэ арыллыатын.

Эҕэрдэни кытта аҕаҥ, бииргэ төрөөбүттэриҥ уонна киниляр дьиэ кэргэттэрэ.

***

Ытыктабыллаах **Матрена Николаевна МАТВЕЕВАНЫ** тубуктаах үлэн сыаналанан "Гражданскай кылбаан" бэлиэнэн наҕараадаланыыҥынан ис сүрэхтэн үөрэн туран истиҥник эҕэрдэлиибит!

Ытык саастаах кырдьаҕастарбыт туттарбыыар үлэҕит үрдүктүк сыаналыыбыт. Баҕарабыт таһаарыылаах үлэни, чэгиэн доруобуйаны, дьиэ кэргэнниэр дьолугунааны олоҕу.

Эҕэрдэни кытта "Чурапчы нэһилиэгэ" МТ дьаһалтата.

***

Күндү коллегабытын, Мааргыччааныкааҕы потребобщество Мындаҕайы маҕаһыынын кочегарын **Василий Николаевич МИРОНОВЫ** 55 сааһыҥ туолбут үөрүүлээх үбүлүөйгүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Баҕарабыт бу үтүө-мааны үбүлүөйдээх күннэр кытаанах доруобуйаны, уҕарыйбат эрчими, улахан үөрүүнү, бэйэҕэ суох ыраас холлооҕу. Баҕа санааҥ барыта туолуун, үтүө санааҥ уостубатын. Аймахтарыҥ, дьиэ кэргэннэр суон дуруо, халыҥ хахха буолан үлэҥ уһаатын. Эһиги дьиэ кэргэннэ ил-эйэ эҥэрдэстин, дьол-үөрү арыстастын, доруобай буолуҥ, элэннэ олоруҥ!

Эҕэрдэни кытта Мааргыччааныкааҕы потребобщество бырабылыанньата, профкома, Мындаҕайы маҕаһыынын коллектива.

Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо

АЧИКАСОВ Егор Семенович

олохтон туораабытынан кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

- Күндү бырааттара Ачикасов Егор Семенович олохтон туораабытынан ийэтигэр Мария Романовнаҕа, балтыгар Евдокия Силантьевнаҕа Ульяна Петровна, убайа Сергей дьиэ кэргэнэ, Ирина Федоровна Артемьева.

- Таптыыр уола, убайдара Ачикасов Егор Семенович олохтон туораабытынан ийэтигэр Мария Романовнаҕа, эдьиийигэр Аграфена Романовнаҕа, кини дьиэ кэргэннэригэр, Егор балтыгар Евдокия Мария Николаевна Дьячкова, кини оҕолоро, сиэннэрэ.

- Таптыыр уола, убайдара Ачикасов Егор Семенович олохтон туораабытынан ийэтигэр Мария Романовнаҕа Мария Романовна бииргэ үлэлээбит кыргыттара.

- Күндү уола, убайа, бырааттара: Ачикасов Егор Семенович олохтон туораабытынан ийэтигэр Мария Романовнаҕа, балтыгар Дуунаҕа, аймахтарыгар Хадаартан, Хатастан, Дьокуускайтан Леонтий Давыдов - 1 бэрэ оҕолоро, кийиитэрэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ.

Хатылы нэһилиэгин олохтооҕо, тыыл, үлэ ветерана, таптыыр ийэбит, эбэбит, хос эбэбит

БАТАРИНА Мария Андреевна

бу дьыл кулун тутар 20 күнүгэр ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан биллэр дьонугар, аймахтарыгар иһитиннэрэбит.

Оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ.

Мугудай нэһилиэгин олохтооҕо

ЛОСКИН Юрий Иванович

соһумардык олохтон туораабытынан кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

- Мугудай нэһилиэгин олохтооҕо Лоскин Юрий Иванович олохтон туораабытынан ийэтигэр Зоя Михайловнаҕа, аҕатыгар Иван Федоровичка, бииргэ төрөөбүттэригэр Мугудай нэһилиэгин дьаһалтата.

- Таптыыр оҕолоро Лоскин Юрий Иванович олохтон туораабытынан ийэтигэр Зоя Михайловнаҕа, аҕатыгар Иван Федорович Лоскиннарга, бииргэ төрөөбүттэригэр "Чуораанчык" уһуйаан коллектива, дьууппата.

- Бырааттара, убайдара Лоскин Юрий Иванович соһумардык олохтон туораабытынан ийэтигэр, эдьиийдэригэр Зоя Михайловнаҕа, аҕатыгар Иван Федоровичка, бииргэ төрөөбүттэригэр Михаил Ивановичка, кини дьиэ кэргэнигэр, Ивановтар, Анна Лаврентьевтар, Гороховтар, Дидоровтар, Ефремовтар.

- Уолаттара, бырааттара Лоскин Юрий Иванович олохтон туораабытынан ийэтигэр Зоя Михайловнаҕа, аҕатыгар Иван Федоровичка, күтүөттэригэр Михаил уонна кини бииргэ төрөөбүттэригэр Мындаҕайттан Петровтар, Ильиннар, Үһээ Бүлүүттэн Петровтар.

- Күндү таптыыр бырааттара Лоскин Юрий Иванович олохтон туораабытынан ийэтигэр, аҕатыгар, ыалыгар, бииргэ төрөөбүттэригэр, барыл аймахтарыгар бары Лоскиннар, Сидоровтар, Иванова З.Ф., Нестерова М.Ф., Яковлевтар, Ластовтар, Викторовтар, Афанасьев К.С.

- Таптыыр оҕолоро, бырааттара Лоскин Юрий Иванович олохтон туораабытынан ийэтигэр Зоя Михайловнаҕа, аҕатыгар Иван Федоровичка уонна бииргэ төрөөбүттэригэр, Пермяковтар, Васильевтар, Лазаревтар.

ТИИЛЭРИИЛЭР

Продаю «Тойоту - Калдину» 2001 г.в., ОТС за 220 т. р. Варианты. **Тел: 41-106 (вечером), 8-984-103-17-01.**

***

Хатылыга уһаайбалаах, улахан гараастаах, булуустаах, хотоннооҕ, баанньыктаах, 9х10 м кэтиннэх дьиэни атыылыыбыт. **Тел: 8-914-222-27-79.**

***

Продаю «Тойоту - Сукссид» 2007 г.в. Цена договорная. **Тел: 23-625, 8-914-265-58-42.**

***

Продается а/м «Тойота - Королла» (бочка) 1999 г.в, ОТС, цена 222 т.р. **Тел: 8-914-300-65-90.**

***

5-с сааһтаах атыыр сооруһу, ону таһы 2 массыына кииртэр гараһын атыылыыбыт. **Тел: 27-536.**

***

"САРДААНА" такси - 555. Чурапчы - Дьокуускай-Чурапчы маршрутунан дьону таһар. **Тел: 42-555, 733-221, 70-66-70, 741-023.**

Полиция мунньуга

СИЛИЭСТИЙЭ КӨМӨ КӨРДҮҮР

2012 сыл кулун тутар 15 күнүгэр 20 ч.30м. саҕана Чурапчы нэһилиэгин Карл Маркс уулуссатыгар "Айылгы" Культура киинин дьиэтин таһыгар Лазарев аатынан муоста аттыгар К-701 трактор уонна "Тойота - Калдина" маркалаах массыына харсыһыыларын түмүгэр 2 киһи улахан эт-хаан эчэйиилэрин ылбыттар.

Бу быһылааны илэ харахтарынан көрбүттэр, итинник бу суолга массыынанан, атах сылдьыбыт эбэтэр мобильнай телефоҥҥа устан ылбыт дьон Чурапчытааҕы полиция отделыгар, Чурапчы нэһилиэгин Мещеряков аатынан уулусса 18 нүөмэрдээх дьиэтигэр 2-с нүөмэрдээх кабинекка силиэстийэлээччи Е.М.Ефимоваҕа кэлэргитигэр көрдөһөбүт. Анонимноҕу мэктиэлиибит. Тел.: 42-111, 41-123, 8-914-296-38-31.

Силиэстийэлиир отдел.

Кэриэстэбил

КҮНДҮ КИҺИБИТ СЫРДЫК КЭРИЭҺИГЭР

Биһиги күндүтүк саныыр күн-күбэй ийэбит, истиҥ саныылаах эбэбит, хос эбэбит Чурапчы улууһун Хатылы нэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕо, Герой-ийэ, Чурапчы оройуонун Хотугу көһөрүүлүүгү кыттыылааҕа, үлэтыыл бэтэрээнэ, Аҕа дойду Улуу сэриитин ветерана оҕдообота **ПЕРМЯКОВА Мария Семеновна** бу дьыл олунньу 27 күнүгэр бу орто дойдуттан 85 сааһыгар үктэнэн баран, биһиги кэккэбититтэн соһуччу ыалдьан туорaабыта 40 хонуктун ааста.

Мария Семеновна олунньу ый 11 күнүгэр 1927 сыллаахха Чурапчы улууһугар Мугудай нэһилиэгэр, Хадьыла Хоболоох диэн алааска Маара Яковлевна уонна Семен Николаевич Пермяковтар дьиэ кэргэннэригэр 4 оҕоттон үһүс оҕонон төрөөбүтэ. Оҕо сааһа Сайдыы диэн колхозка кыһыныы ийэтигэр, сайыныы аҕатыгар көмөлөһөн сааланныыта. 1938 сыллаахха оскуола боруогун атыллаабыта эрэри, уһуннук үөрэммэтэҕэ. Чурапчы оройуонугар 1939 сыттан улахан куранаҕыбыт ол сыл Нам улууһугар дьонун кытта сүһү көрөн кэлэтабыт. Саас кыһыныы этиитэ туораан төттөрү дойдуларыгар көһөн тохсоллар.1940 сыллааххa Куула алааc диэн алааска аймахтарыгар кыстыыр. 1941 сыллааххa Аҕа дойду Улуу сэриитэ саҕаланар ону таптэ өтөрүнэн түспүтэх кураан түһэр.1942 сыл күһүнүгэр Чурапчы оройуонун 41 колхуоһун күүс өттүнэн көһөрүү 15 сааһтаах оҕо саннытыгар ыар сүгэһэр буолан тайаммыта. Көһөрүү кэмигэр Кэбээйи оройуонун Мукучутугар ыскыыт эдьииийин Маайыны кытары барсар. Кыһыннары-сайыннары быһык үлэлэтигэр муҥкаҕа улахан дьону кытары тэҥҥэ-тэҥҥэ сылдьан, оҕо сааһыттан сынньалаҥы билбэккэ. Кыайыы, фронт туһа диэн ыар үлэни кытары оруу тустан таҕыста.1945 сэрии бүтэрин кытары эбэбит төрөөбүт түөлбэтигэр тыалааах эрэйлээн калхоз колхоас бары үлэтигэр, бурдук ыһыытыгар, от-мас үлэтигэр, сүөһү көрүүтүгэр таһааарыылаах үлэлээбит. 1949 сыллааххa фронтовик, Аҕа дойду сэриитин кыттыылааҕар, аҕыбытыгар Архиков Николай Дмитриевичка кэргэн тахсан Хатылы нэһилиэгэр кэлэн олохсуйан 14 оҕону төрөтөн, 11 оҕону үлэһит ыччыт оҥорон кини аҕабыт аарыалаҕа сыллдьан оҕустарбыт ыарахан ыаралыктыгар ылларан эрдэ иитэбит буолбута,оҕо иитиитэ,үөрэтиитэ, ыал, үлэһит дьон-сэргэ буолуулара барыта ийэбит санныгар хаалбыта.1977 с. бочуоттаах сынньалаҥҥа тахсыар диэри колхозка, кэлин дэтсадка илэлээбитэ, балыыһаҕа завхоһунан үтүө суобастаахтык, общественнай үлэни арыык актыбыт үлэлээбитэ. Кэлин куоракка да көһөн баран, общественнай олоххо туораабакка, Дьокуускай куорат элбэх оҕолоох Герой-ийэлэр кулуубун бииригэр баастакыынан тэрийсибитэ, Чурапчы улууһун Хотугу көһөрүү кыттыылаахтарын түмсүүтүн бастакы тэрийээччитэ, Дьокуускай куорат уонна Октябрьскай уокуругун ветераннар сэбиэттэрин чилиэнин, Дьокуускайдааҕы инбэлиэттэр обществоларын чилиэнинэн олохтон туоруор дылы ахсалбытаһайдык кыттан сылдьыбыта.

Эрдэ аҥардас да хааллар биһигини үксүбүтүн үрдүк үөрэхтээн, ыал оҥортоон, сиэннэрин бүөбэйдээн, атахтарыгар туруортаан, хос сиэннэрин сирдээҕи олох дьолун ситэри билэн барбытыттан санаабытын уоскутунабыт.

Ийэбит олоххо дьулуура, сырдыкка-көрөр, үлэҕэ тардыһыыта, дьоҥҥо-сэргэҕэ үтүө сыһыана оҕолорутар холобур буолан, билигин сиэннэригэр бэриллэр.

Норуот таптал аатын Дьоруой Мааса диэн аатын ийэбит түөһүн элбэх мэтээллэр, знактар ол иһигэр Герой-ийэ кыһыл мэтээлэ киэргэтэллэр.Ол курдук, 1976 сыллаахха улууустааҕы доруобуйа харыстабылын холбоһуутун Коммунистическай үлэ ударнига, 1977 сыллаахха доруобуйа харыстабылын профсоюзтар комитеттарын иһин ардаллар холобурдаах куоратаҕын кыайыылааҕа, 1977 сыллаахтан үлэ бэтэрээнэ. 1970 сыллаахтан ССССР Үрдүкү Президиумун Л.И.Брежнев Указанынан Герой-ийэ, 1988 сыллаахтан Саха АССР Үрдүкү Сэбиэтин бэрэсэдээтэлэ М.Е.Николаев указанынан Хотугу көһөрүүлүүгү кыттыылааҕа, 30 сылтан 65 сылга дылы Улуу Кыайыы 1941-1945 сс. ветераннар үбүлүөйдээх знактарынан уонна «Сэрии кэмнэригэр 1941-1945 сс. үлэҕэ килбиэнин иһин» мэтээллэринэн наҕараадаламмыта. 1995 сыллааххa Саха Республикатын Президенин М.Е.Николаев «Көһөрүү ветерана» туоһу анныынар аатынан наҕараадаламмыта. 1997 сыллааххa ССССР Бастайааннай Президиумун сьезтэрин ууруудар олорурар Улуу Октябрьскай социалистическай революция 80 сылыннан, Маршал Жуков 100 сылынан мэтээллэринэн наҕараадаламмыта. 2007 сыллаахтан Чурапчы улууһун Хатылы нэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕо. Саха Республикатын Президеннэрэ М.Е. Николаев, В.А. Штыров, Дьокуускайдааҕы уокуруг Дьокуускай куорат баһылыктарыттан И.Ф.Михальчук, Ю.В. Заболев, нэһилиэк, улуус, профсоюз, дьахталлар комитеттара, оскуола комитета, Герой-ийэлэр комитеттара, ветераннар комитеттарын ааттарыттан бэриллибит үгүс элбэх грамоталара, Махтал суруктара элбэҕи кэпсииллэр.

Ийэбит Мария Семеновна биһиги туспутугар олорбут олоҕо сырдык, ыраас, үтүө өйдөбүллээх сылдарын туһугар олоруохпут, үлэлиэхпит, кэнээттарбытын иитиэхпит.

Ийэбитин суттарбыт кутаарбитыгар хомолтобутун тэҥҥэ үллэстибит бары чугас дьоммутугар, бииргэ үлэлиир коллегаларбытыгар дириҥ махталбытын тиэрдэбит.

Дьокуускайтан, Чурапчыттан, Кэбээйиттэн, Москубаттан, Санкт-Петербургтан оҕолоро, кийиит-тэрэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ, сиэн кийииттэрэ, сиэн күтүөттэрэ, хос сиэннэрэ.

Мугудай нэһилиэгин олохтооҕо

СИДОРОВ Павел Христофорович

соһумардык олохтон туораабытынан кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

- Сидоров Павел Христофорович олохтон туораабытынан кэргэнигэр Прасковья Степановнаҕа, оҕолоругар, бары бииргэ төрөөбүттэригэр, чугас аймахтарыгар Мугудай нэһилиэгин дьаһалтата.

- Убайдара Сидоров Павел Христофорович олохтон туораабытынан убаастыыр коллегаларыгар Яков Павлович Оконешниковка, Илья Семенович Толстоуховка, кинилэр дьиэ кэргэттэригэр ЧГФКСИ коллектива, профкома.

- Таптыыр убайа Сидоров Павел Христофорович олохтон туораабытынан ЧРОСИО тренеригэр Сарыылана Семеновна Оконешниковаҕа ЧРОСИО салалтата, профкома, коллектива.

- Сидоров Павел Христофорович олохтон туораабытынан бииргэ төрөөбүттэригэр Оконешников Яков Павловичка, Толстоухов Илья Семеновичка, Оконешникова Сарыылана Семеновнаҕа, кинилэр дьиэ кэргэттэригэр Чурапчы нэһилиэгин "Чуораанчык" уһуйаан коллектива, үөрэх үлэһиттэрин профсоюһун комитета.

- Күндү бырааттара Сидоров Павел Христофорович олохтон туораабытынан кэргэнигэр Прасковья Степановнаҕа, оҕолоругар, эдьиийигэр, сигастарыгар Мария Павловнаҕа, бырааттарыгар Яков Павловичка, балтыларыгар Мотреннаҕа, Сарыыланаҕа, Галинаҕа кинилэр дьиэ кэргэттэригэр Захаровтар, Старостиннар, Толстоуховтар.

- Сидоров Павел Христофорович олохтон туораабытынан бииргэ төрөөбүттэригэр Мотреннаҕа, Сарыыланаҕа, Галинаҕа, Яковка, эдьиийигэр Мария Павловнаҕа, кинилэр дьиэ кэргэннэригэр Чурапчыттан Е.М. Каженкина.

- Бииргэ үөрэммит доҕордоро, табаарыстара Сидоров Павел Христофорович олохтон туораабытынан кэргэнигэр, оҕолоругар, эдьиийигэр Мария Павловнаҕа уонна бииргэ төрөөбүттэригэр Мугудай орто оскуолатыгар бииргэ үөрэммиттэрэ.

Редактор - директор: А.А. ЗАХАРОВ
Эппиэттиир секретарь, доруобуйа харыстабыла, суруk отдела - Е.Г. МАКАРИНСКАЯ.
Быраап отдела - О.В. ТРОФИМОВА.
Ыччат, үөрэҕирии отдела, культура отдела, литературнай сотрудник - Н.Н. ПУХОВА.
Экономика, спорт, тыа хаһаайыстыбатын отдела - А.М. СЛЕПЦОВ.
Корректор - В.Н.ПЕТРОВА.
Верстальщик - Л.К. ПОПОВА.
Бэчээттээччилэр - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ, С.А. ПАВЛОВ.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Чурапчы улууһун "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук автономнай учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ СР региональнай управлениетыгар 2011 с. алтынньы 13 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ - ПИ №14-0190.

АААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Телефоннорбыт: редактор - 41-332, отделлар - 41-265, 41-358. E-mail: sanaolok@mail.ru

Бэчээккэ сакааһа: № 39 (10472) Тираж 2355. Хаһыат сыаната: 10 солк.

Саҥа олох

Автор суругар этиллэр санаа редакция позициятыгар маннык сөп түбэһэр буолбатах. Суруксут кинилэр чахчылар кырдьыктаахтарыгар эппиэтинэһи автор тус бэйэтэ сүгэр.

Хаһыат бэчээккэ бэриллэр графига: 16 ч 00 м. Бэчээккэ бэриллиитэ: 16 ч 00 м. "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһукка 21.03.2012 с. офсетнай бэчээт.
Аадырыһа: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Индекс: 54907. Хаһыат нэдиэлэҕэ үстэ: оптуорунньукка, чэппиэргэ уонна субуотаҕа тахсар.